

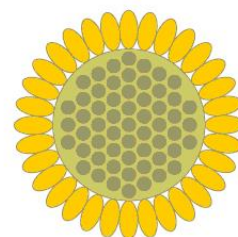
Avloppsinventering i Haninge kommun

- Resultat inventeringen 2013

- Slutrapportering inventeringen 2010-2013

RAPPORT

LANDSBYGD

**SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND**

136 81 Haninge
BESÖKSADRESS
Rudsjöterrassen 5
TELEFON 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01
E-POST
miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

2014-11-24

Stefan Engblom

1 Inledning

1:1. Bakgrund

Alla kommuner har ett ansvar att genomföra åtgärder för att klara de miljö kvalitetsnormer som fastställts för olika vattenförekomster. Förutom miljö kvalitetsnormer finns även nationella och regionala miljömål. Enskilda avlopp berörs av ett flertal miljömål så som *Ingen övergödning*, *Grundvatten av god kvalitet*, *Hav i balans*, *levande kust och skärgård*, *Levande sjöar och vattendrag*. Enligt EU's ramdirektiv för vatten så ska kommuner göra åtgärder så de enskilda avloppen i mindre grad bidrar till övergödningen i Östersjön.

Enskilda avloppsanläggningar med dålig reningskapacitet kan vara en risk för människors hälsa om bakterier når grundvattnet. De avlopp som har dålig reningsförmåga riskerar även att förorena ytvatten samt orsaka övergödning genom att för stora mängder av näringsämnen så som kväve och fosfor rinner ut. Dessa näringsämnen bidrar bland annat till algbloomning i Östersjön. Avloppsvatten innehåller även syreförbrukande ämnen, som kan bidra till syrebrist i sjöar, hav och vattendrag. För att värna om grundvattnet och ytvattnet samt minska risk för människors hälsa är det viktigt med avlopp som har bra reningsförmåga.

Det finns uppskattningsvis ca 9000 enskilda avlopp i Haninge kommun och många av dem behöver åtgärdas av såväl hygieniska som miljömässiga skäl. Förbundet har under 2010-2013 inventerat drygt 4500 enskilda avlopp i kommunen. Detta gäller områden som inte inom en överskådlig framtid kommer att anslutas till kommunalt VA.

1:2. Syfte

Syftet med inventeringen har varit att lokalisera avloppsanläggningar som behöver åtgärdas för att minska påverkan på miljön och risk för människors hälsa. Syftet har även varit att de avlopp som inte fungerar ska förbättras.

2. Metod

Inför varje inventeringsår har vi valt ut fastigheter som skulle ingå i det årets inventering. Innan inventeringen har förbundet skickat ut informationsbrev till samtliga fastighetsägare som har omfattats av inventering. I brevet har vi informerat bland annat om bakgrunden till inventeringen samt hur inventeringen går till. Fastighetsägarna har fått möjlighet att boka tid för att vara med vid inspektionen. I samband med informationsbrevet har vi även skickat ut en enkät där fastighetsägarna har fått lämna information om sin dricksvattenförsörjning och typ av avloppsanläggning som idag finns på fastigheten samt var den är placerad.

I utskickat fanns även ett informationsblad med tillhörande checklista som Naturvårdsverket tagit fram i projektet ”små avlopp - ingen skitsak”. Med checklistan kunde fastighetsägarna på ett enkelt sätt få en uppfattning om statusen på sin avloppsanläggning. Fastighetsägarna har fått möjlighet att ansöka om nytt avlopp innan inventeringen påbörjades om de redan visste att deras avlopp inte uppfyllde dagens krav. De ägare som skickade in en ansökan innan inventeringen omfattades då inte av inventeringen.

Innan inventeringen exkluderade vi fastigheter som

- var obbyggda,
- hade avloppstillstånd yngre än 5 år,
- hade ansökt om nytt avlopp innan inventeringen,
- idag har ett minireningsverk eller
- ingår i en gemensamhetsanläggning

Efter inventeringen har varje fastighetsägare fått ett beslut eller skrivelse med resultatet från inventeringen och en bedömning av avloppets funktion. För de avlopp som haft brister har fastighetsägaren fått ett beslut där framgår vilka åtgärder som krävs samt när det befintliga avloppet inte får användas längre.

Inventeringen 2013

Inför inventeringen valde vi ut sammanlagt 1 422 fastigheter inom följande tre områden:

Område 1: Södra Muskö, 501 fastigheter

Område 2: Öar runt Ornö och Dalarö: (Ängsö, Gränö, Kalvholmen, Stendörren, Edesö, Björkö, Mefjärd, Fiversättraö mm), 454 fastigheter

Område 3: Gålö, Björnö, Björkdalen, Långgarn, Nåttarö, Aspön mm, 467 fastigheter

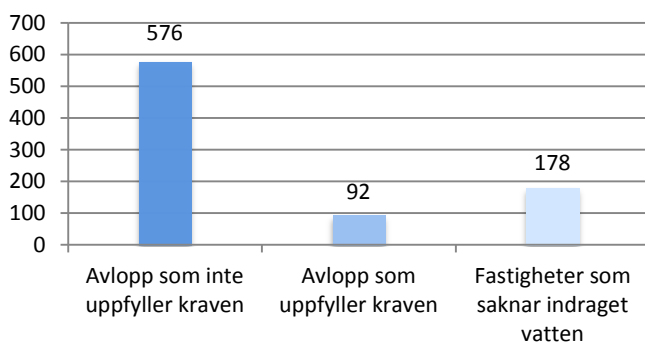
Det var totalt 576 fastigheter som föll bort innan inventeringen. Av dessa var det 387 fastighetsägare som skickade in ansökan om avlopp innan inventeringen. Så totalt inventerade vi under perioden april till september 846 avloppsanläggningar.

3. Resultat

Inventeringen 2013

Inventeringen visade att 178 (21 %) fastigheter inte har något indraget vatten och därmed inget krav på att det ska finnas ett enskilt avlopp. 92 st (11 %) avlopp bedömde förbundet fungerar som avsett vad gäller reningsförmåga.

68 % (576 st) av de inventerade avloppen har vi bedömt inte fungerar som avsett. Det kan gälla allt från att avloppet behöver bytas ut till att göra mindre justeringar på befintligt avlopp. Vanliga brister är exempelvis att, det saknas efterföljande infiltration, avloppet är uttjänt, avloppet är placerat på fel plats där markförutsättningarna inte är bra, avloppsvattnet går direkt ut i en stenkista (det saknas avlopp), det saknas luftningsrör till infiltrationen eller att den slutna WC tanken saknar överflynnadslarm.

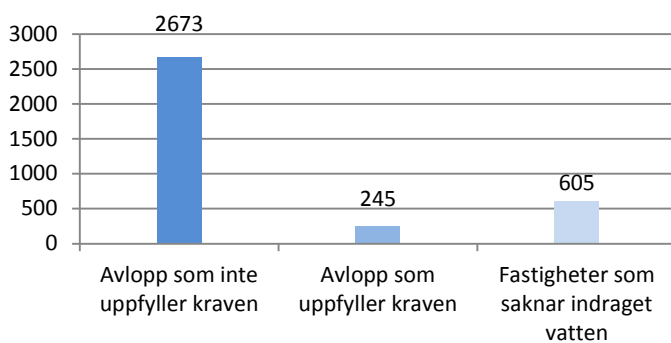

Figur 1. Resultatet av de inventerade fastigheterna

Sammanställt resultat av inventeringen 2010-2013

Sammanlagt har 4897 fastigheter ingått i förbundets inventering under perioden 2010-2013. Av dessa var det 1409 st (29 %) fastigheter som föll bort innan inventeringen. Inför inventeringen har vi skickat ut enkäter till fastighetsägarna där de fick fylla i uppgifter om befintligt avlopp och dricksvatten och skicka in till oss. Svarfrekvensen på enkäterna har varit 60 %.

Vi har inspekterat 3488 st enskilda avlopp. Av dessa har 2673 st (76 %) haft sådana brister att fastighetsägaren behövt göra åtgärder på avloppet. Det kan handla om allt från att göra ett helt nytt avlopp till att göra mindre justeringar på befintligt avlopp. Av de inspekterade avloppen har 245 st (7 %) haft en fungerande funktion och fastighetsägaren har inte behövt göra några åtgärder för att förbättra funktionen. Av de inventerade fastigheterna hade 605 st (17 %) inget indraget vatten, vilket innebär att vi inte ställt något krav på att ha ett avlopp.

Figur 2. Resultatet av de inventerade fastigheterna

4. Slutsatser

Förbundets resultat att 76 % av de avlopp vi inventerat har haft brister, är i paritet med vilket resultat andra kommuner har fått när de har inventerat enskilda avlopp. Orsaken till den höga siffran tror vi beror på att, det tidigare inte har bedrivits någon omfattande tillsyn på de enskilda avloppen i Haninge kommun. Det har inneburit att många avlopp är av äldre datum. Kraven på hur ett avlopp ska klara för rening var inte samma som de är nu. Ett enskilt avlopp har en begränsad livslängd som varierar av bl a hur stor belastning av avloppsvatten det varit. Kunskapen om enskilda avlopp är inte stor hos fastighetsägarna vilket visat sig i bl a att det har varit avlopp som varit missköta.

Förbundet har inventerat alla avlopp som ingått i projektet, både de med WC och BDT och de enbart med BDT. Det vi har märkt är att, de fastighetsägare som har ett BDT avlopp har haft svårare att förstå vilken påverkan deras avlopp har på hälsa och miljö, då ett BDT vatten innehåller mindre föroreningar än ett avlopp med WC. Då det inte tidigare har bedrivits någon tillsyn på enskilda avlopp i Haninge kommun så har det varit bra att även inventera de avlopp som endast har BDT.

Det har under projektets gång startat en nationell diskussion om BDT vatten och hur farligt det är för hälsa och miljö. Detta har inneburit att förbundet har fått revidera sina bedömningar utefter att vi har fått ny kunskap om BDT vatten. I Haninge kommun framförallt på öar är det övervägande avlopp för BDT vatten. Detta har inneburit att många ärenden vi hanterat har varit svåra att driva framåt då kunskapsläget om BDT vatten har ändrats under tiden projektet har pågått.

Fastighetsägare har ifrågasatt våra bedömningar vad gäller BDT vatten. Flera fastighetsägare har överklagat våra beslut till länsstyrelsen, där länsstyrelsen i en del ärenden har gått på fastighetsägarens linje. Förbundet ser positivt på att BDT frågan belysts.

Förbundet har också fått positiv respons på att vi inventerat så många enskilda avlopp. Havs och vattenmyndigheten (HaV) har bl a framhållit förbundet som en av de som kommit igång med att inventera avlopp och att vi inventerat många avlopp. Enligt HaV behöver åtgärdstakten på enskilda avlopp ligga på minst 5 % årligen för att det inte ska blir fler avlopp som förorenar miljön. Detta ligger i linje med det strategiska målet ”Utsläppen av ämnen som bidrar till övergödningen har minskat” i förbundets styrkort, där vi säger att vi ska bedriva tillsyn på enskilda avlopp med en takt på 5 % per år.

Haninge kommun har under projektets gång tagit fram en VA plan för kommunens framtida VA arbete. I detta arbete har förbundet varit delaktigt i de delar som gällt områden vi inventerat och som inte kommer ingå i framtida kommunalt VA. Inventeringen har inneburit att vi skaffat oss mycket kunskap om de områden vi inventerat som har varit bra att ta med i arbetet med VA planen.

Förbundet upplever att frågan om enskilda avlopp har lyfts upp på dagordningen i kommunerna. Frågan har blivit mer viktig för kommunerna att hantera. Detta ser förbundet som positivt för att kunna uppfylla vattendirektiv för vatten.

4.1. Uppföljning

Förbundet arbetar nu med att följa upp de fastigheter som ännu inte förbättrat sitt avlopp. Vi skickar ut påminnelser och förelägger att fastighetsägarna ska göra åtgärder på avloppet. De fastigheter vi inventerade 2013 har fått till 2015 på sig att förbättra sina avlopp, vilket innebär att arbetet med inventeringen i Haninge inte är klart förrän tidigast 2016. Förbundet har nu i sitt styrkort ett mål att bedriva tillsyn på minst 5 % av alla enskilda avlopp som finns i våra tre medlemskommuner årligen. Med bakgrund att det inte tidigare har bedrivits någon kontinuerlig tillsyn på enskilda avlopp så ser förbundet ljusare på att enskilda avlopp i våra kommuner i mindre grad än tidigare kommer bidra till problem för människors hälsa och miljö. Det finns ett behov att mera återkommande bedriva tillsyn på enskilda avlopp, vilket också HaV efterfrågar att kommunerna mer ska göra i framtiden.